

**Българска двуезична малцинствена
детска градина**

Педагогическа програма

OM201152

1062 Будапеща, ул. Байза 44

Програмата е разработена от педагогическия колектив въз основа на Държавната програма за възпитание в детските градини и Насоките за възпитание в детските градини на националностите

В детската градина се работи по българска програма за възпитание.

ЗАКОНИ И ЮРИДИЧЕСКИ АКТОВЕ	3
Основателен документ на детската градина	4
1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
2. ДЕТЕТО, ДЕТСКАТА ГРАДИНА – НАШАТА ВИЗИЯ	8
3. ЗАДАЧИ НА ВЪЗПИТАНИЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА	9
4. ПРИНЦИПИ НА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЖИВОТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА.....	19
5. КОНТАКТИ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА	24
6. ПРАЗНИЦИ	26
7. Игри.....	30
8. Стихотворения, приказки.....	34
9. ПЕСНИ, МУЗИКА, МУЗИКАЛНИ ИГРИ	36
10. РИСУВАНЕ, МОДЕЛИРАНЕ, РЪЧЕН ТРУД, НАРОДНИ ЗАНАЯТИ.....	39
11. ДВИЖЕНИЕ.....	41
12. АКТИВНО ОПОЗНАВАНЕ НА ОКОЛНИЯ СВЯТ	42
13. ТРУДОВА ДЕЙНОСТ	44
14. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РАЗВИТИЕТО В КРАЯ НА ПРЕДУЧИЛИЩНАТА ВЪЗРАСТ	48
15. АНАЛИЗ НА РЕАЛИЗИРУЕМОСТТА НА ПРОГРАМАТА	49

ЗАКОНИ И ЮРИДИЧЕСКИ АКТОВЕ

- ◎ 2011. évi CXС törvény a nemzeti köznevelésről
- ◎ 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- ◎ 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- ◎ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- ◎ 2001. évi XXXVII. törvény a tankönyvpiac rendjéről

- ◎ 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- ◎ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- ◎ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- ◎ 110/2012. (VI. 4.) Korm. Rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- ◎ 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- ◎ 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelete a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve

Както и актуалните наредби на местните органи и на Българското републиканско
самоуправление

Българска двуезична малцинствена
детска градина
1062 Будапеща, ул. Байза 44.

ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРОГРАМА

2018

Основателен документ на детската градина

Вж. унгарския текст

Характеристика на детската градина

Българската двуезична малцинствена детска градина е основана от Българското републиканско самоуправление, в съответствие с унгарското законодателство. Тя започна работа на 1 февруари 2008 г. в сградата на ул. Байза 44.

Детската градина се намира в VI район на Будапеща, и се издържа от Българското републиканско самоуправление. Разположението на детската градина дава възможност децата да получат многобройно лични впечатления, тъй като се намира в близост до Зоологическата градина, Градския парк и много музеи.

В градината има две смесени групи, целите и задачите на възпитанието се осъществяват съгласно Държавната програмата за детски градини, както и Основните насоки за възпитание в детските градини на малцинствата в Унгария. В живота на детската градина акцентът е поставен на усвояването на българския език, в съответствие с изискванията се развива на високо ниво владеенето на унгарски език и децата се подготвят за обучение в унгарското училище.

Отношението към децата е равноправно, независимо от техният национален произход и културната им среда. Особено внимание обръщаме на безусловната обич и уважение към детето, отворени сме и възпитаваме отвореност към другостта.

Помещенията на детската градина са подходящи за осъществяване на педагогическите ни цели. В двете помещения групите играят и извършват многообразна дейност. Спането и храненето също се извършва в помещението на групата.

В детската градина работят 2 български и 2 унгарски детски учителки, както и две технически лица, чийто майчин език е български. Всички служители в детската градина е убеден, че развитието на следните ценности е еднакво важно във възпитанието на детето: физическо, когнитивно, езиково, психическо, социално и емоционално развитие.

Ние предоставяме на децата преживявания и опит, в резултат на които да оформят положителен образ за самите себе си като за изключителни, неповторими и ценни хора.

Детската градина разполага с двор и физкултурен салон, чието оборудване постоянно се усъвършенства.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Детската градина е първото стъпало на образователната система. Професионално е самостоятелно възпитателно заведение, което допълва семейното възпитание от тригодишна възраст до постъпване в училище.

Детето е най-голяма ценност за родителите си, често обаче истинската му стойност остава непозната за тях. Като се имат предвид особеностите на възрастта, много е важно в началото детето да набира позитивен опит от примера на заобикалящите го възрастни (детски учителки и други участници във възпитателната работа). Възпитанието в детската градина цели да даде простор за развитие на детската личност, спазвайки правата на детето. В детската градина детето, като личност в процес на развитие, е обградено с грижа и особена закрила.

1.1 Мисия на детската градина

По отношение на обществото

Съдействието на родителите и поведението на служителите в детската градина трябва да бъдат образцови. Наш дълг е, да зачитаме човешкото достойнство, давайки път на автономията, която всеки заслужава.

Детската градина полага основите за изграждане на физически здрави личности. При контактите си със семействата детската градина се стреми да помогне на все повече хора да се докоснат до истинските ценности. Ето защо тя е отворена за всички семейства, които приемат духа на детската градина.

По отношение на детските учители

Ролята на детската градина расте непрекъснато и оказва решаваща помощ на родителите в процеса на възпитанието.

За постигане на тази цел е необходимо:

Детските учителки и служителите да имат позитивно мислене и поведение. Всички участници във възпитателния процес (учителки, служители) да се отнасят с обич един към друг, към родителите и към децата, да са безкористни, търпеливи, толерантни.

Важно е да се работи превантивно, чрез:

- 1) **Разумност**, която включва простота и рационалност. Нашата задача е да опознаем нормите на съвместно съжителство, да планираме дейностите си с простота и да ги упражняваме непрекъснато. Играта и ученето са част от ежедневието ни в организирана и неорганизирана форма. Организирането на дейностите и изграждането и упражняването на навиците става при постоянен контрол, за да се научат децата да действат правилно, да упражняват правилата търпеливо и чрез игра.
- 2) **Уважение и обич**: Ако децата ни обикнат, тогава по-лесно ще ни слушат. При възпитанието са нужни обич, търпение и пълно доверие – трябва да опознаем детето, а за целта е нужно да се създаде семейна атмосфера.

Много са важни образците взаимоотношения между детските учителки и служителите в детската градина, това е основополагащ фактор, тъй като децата учат „по подражание“.

По отношение на децата

Децата са носители на духовни, психически, физически заложби, които трябва да бъдат активирани чрез възпитанието от хората, които са отговорни за тях: педагозите, които трябва да помогнат и на родителите в осъществяването на тази задача. Детската градина запознава родителите с педагогическите цели, взема участие в културния диалог, с което подпомага развитието и води до цялостна реализация на детската личност.

Децата имат право

- Да бъдат възпитавани в съответствие с програмата за възпитание на националностите в Унгария. Да опознаят българските и унгарските народни и обществени традиции, да усвоят посредством патриотичното възпитание ценностите на народната традиция и околния свят.
- Да развиват своите физически, интелектуални, емоционални, нравствени и естетически способности.
- На внимание, самочувствие, радост и скръб.

Нашата задача е:

- В процеса на възпитание да формираме у децата добродетели и качества, които да ги подтикват да се отнасят с уважение и почит към възрастните и помежду си. Образец за това сме ние, възрастните.
- Индивидуален подход към деца с проблеми, разкриване на причините, преодоляването им и изграждането на социална личност.

1.2 Визия за бъдещето

Като място за възпитание по програмата за националностите, детската градина трябва да е място за обич, доверие, търпение и справедливост. В нашата детска градина цари семейна атмосфера, а чрез различните дейности у децата се формира съзнание за принадлежност към българското и към унгарското, както и

съответните форми и култура на поведение. Семейството и детската градина вземат активно участие във възпитанието на децата в ежедневието, на празниците и мероприятията като равноправни партньори.

1.3 При изготвянето на педагогическата програма са взети под внимание

- Националната програма за възпитание в детската градина
- Насоки за възпитанието в детските градини на националностите

2. ДЕТЕТО, ДЕТСКАТА ГРАДИНА – НАШАТА ВИЗИЯ

2.1 Детето

В центъра на възпитание стои детето с неговите дадености. В съответствие с това ние се стремим към цялостно осъществяване на детската личност, като осигуряваме за всяко дете пълноправие, оформяне на половите роли, право на самоидентификация.

- подходяща материална среда и личностно присъствие
- познаване и прилагане на нравствените ценности
- здравословен начин на живот
- съзнателно отношение към природата
- емоционално развитие
- социализация
- развитие на роден език
- укрепване на българското самосъзнание
- развитие на интелектуалните способности посредством дейности в зависимост от индивидуалните умения и способности
- задоволяване на физическите и духовни потребности

2.2 Детската градина

Основно поле за възпитание на детето в доучилищна възраст е семейството. Детската градина е професионално самостоятелно звено на образователната система, допълнение към семейното възпитание от тригодишна възраст на детето до постъпването му в училище. Системата от педагогически дейности в детската градина и материалната база осигуряват подпосящи условия за развитие и възпитание на децата в доучилищна възраст. Детската градина, в изпълнение на своите основни функции (защитна, социална, възпитателна, развиваща), създава у децата вътрешна психологическа нагласа за преход към следващия житейски етап (ранна училищна възраст).

Цел на възпитанието в детската градина е да подпомага децата в тяхното многостранно и хармонично развитие, да разкрие възможности за осъществяване на детската личност, да преодолее изостаналостта, като взема предвид възрастовите и индивидуални

особености, както и различния темп на развитие (включително и на деца, които изискват повишено внимание).

Основни принципи на възпитание в детската градина е:

- 1) детската личност е обградена с разбиране, уважение, обич, зачитане и доверие;
- 2) възпитанието осигурява и подпомага развитието на детската личност, реализацията на индивидуалните умения и способности на детето;
- 3) педагогическите подходи, прилагани в детската градина трябва да са съобразени с личността на детето.

При реализацията на основните си възпитателни цели детската градина взема под внимание:

- задоволяването на детските потребности
- създаването на ведра атмосфера, която осигурява емоционална стабилност у детето; индивидуално и съобразено с възрастта формиране на физическите, социалните и интелектуалните способности; разнообразие на дейностите в детската общност – в съответствие с възрастта и степента на развитие, като особено внимание се обръща на незаменимата с нищо друго игра; чрез дейностите се предава съдържание, което съответства на възрастта и индивидуалните способности на децата.
- основополагащите човешки ценности; здравословното израстване и развитие на детето в подходяща материална и персонална среда.

Българската програма за възпитание в доучилищна възраст осигурява съхраняването, поддържането, укрепването и наследяването на българското самосъзнание и езиково възпитание.

3. ЗАДАЧИ НА ВЪЗПИТАНИЕТО В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Задача на възпитанието в детската градина е да отговаря на физическите и духовните потребности на децата в доучилищна възраст, осигурявайки:

- здравословен начин на живот
- емоционално развитие и социализация
- интелектуално развитие и възпитание на роден език
- привързаност към българското

3.1 Здравословен начин на живот

Общи задачи

- грижа за детето, задоволяване на физическите му потребности, на нуждата от движение

- подпомагане на развитието на хармонични и правилни движения;
- развитие на физическите способности на детското тяло;
- защита на детското здраве, тренировка, предпазване, съхраняване;
- създаване на навици за здравословен начин на живот, грижа за тялото, хранене, обличане, почивка, превенция и опазване на здравето;
- осигуряване на здравословна и безопасна среда на развитие и възпитание на детето;
- изграждане на навици за опазване и съхраняване на околната среда, поставяне на основите на екологично поведение;
- с въвлечането на подходящи специалисти – родители и педагози съвместно – да осигурят изискващите специално внимание дейности по превенция и корекция в хода на физическото и духовното възпитание.

Цели

- Създаване на здравословна, естетична и безопасна среда в детската градина.
- При задоволяване на физическите потребности на детето да се изградят основите на навици и поведенчески модели за здравословен начин на живот.
- Съвместно със семейството да създаде модел за начина на живот на детето, обръщайки внимание на важноста на превенцията.

Задачи

- Да пазим здравето и физическата цялост на децата.
- Обзавеждането, естетическата подредба на помещенията в детската градина да отговарят на изискванията за здравословен начин на живот.
- Занятията да съответстват на възрастовите особености на децата, да вземат предвид степента им на развитие.
- Във всяка възрастова група да оформим стабилна система от навици.
- Единното поведение на възрастните по опазване на здравето да бъде за пример във всеки момент от живота в детската градина.
- Да осигурим възможност за движение във всеки един момент от живота в детската градина.

Поле за осъществяване на здравословния начин на живот

Поле за осъществяване на здравословния начин на живот е всяко помещение на детската градина.

Условията в нея трябва да отговарят на възрастовите особености и на степента на развитие на децата. Създаване на здравословна, безопасна и естетична среда.

Задачи по групи

Планираме и непрекъснато допълваме, преглеждаме и обновяваме игровата база.

В помещенията на малката и на голямата група планираме свободни игри и комплексни занятия.

В малката група сме оформили отделен кът до прозореца за сръчности и визуални игри. Предмети, които могат да причинят нараняване (с остри ъгли напр.) са поставени на безопасна височина.

В защита на нервната система на децата, в интерес на свободното развитие на личността, сме създали уравновесена и задушевна среда, относителна тишина, сигурност. През целия ден се грижим всяко дете да има удобно място и възможност за движение по време на игра или друга дейност. Предпазваме децата от преумора, като преодоляваме натовареността с разнообразни дейности.

Осигуряваме за децата подходяща храна, условия за движението, което им е нужно, и почивка.

Изграждане на навици за хранене

Осигуряването на подходящо количество и качество на храната е отговорна задача на всеки от служителите. Възрастните се хранят с децата, показвайки им модел за поведение.

Система от навици

- Красиво сервирана маса, чисти и естетични съдове, постепенно се въвежда употребата на нож и вилица. Всяко дете умее да си служи със салфетка.
- Самообслужване, дежурството се въвеждат постепенно, според степента на развитие на децата.
- През деня децата пият вода в съответствие с потребностите си.
- Уморените деца слагаме да почиват. Всяка стресова ситуация и вълнения, предизвикани от страх, чрез смяна на дейностите, осигурявайки следобедна почивка. След приказката, която е задължителна, постепенно създаваме спокойна атмосфера. В голямата група времетраенето на почивката постепенно намалява.

Детските тоалетни са отделени с врата.

Всяко дете има собствен гребен, четка и паста за зъби, хавлия.

В съответствие със степента на развитие постепенно въвеждаме хигиенните навици. Грижата за физическото развитие на детето осъществяваме в сътрудничество с родителите.

На двора: С цел да задоволим нуждата на децата от движение постоянно обновяваме катерушките на детската площадка. При хубаво време, през лятото осигуряваме за

децата разнообразни дейности: народни игри с движение и пеене, заучаване на спортни игри и тяхното упражняване.

Запознаваме децата с правилата за хигиена и за естетична среда (избърсване на обувките, употреба на стъргалката пред вратата, не хвърляме боклук в сградата и на двора и т.н.).

Потребността от движение, от двигателна дейност, игра и труд задоволяваме по време на свободните занятия на двора.

Във физкултурния салон

Занятията се водят седмично веднъж в съответствие с годишния план. Спортните средства, необходими за различните видове дейности, се обогатяват постоянно.

Упражненията за движение са така подбрани, че всяко упражнение да раздвижва цялото тяло и мускулатурата на децата.

Детска съблекалня. На местата, където се преоблича, всяко дете разполага с дрехи и обувки за смяна, спортен екип, всички дрехи са отбелязани със знака на детето и подредени в отделно шкафче, закачалка, рафт.

Други задачи

От здравословна гледна точка, условие за здравословна среда е да не се допуска болно дете или възрастен в детската градина. Бдим за сетивата на децата и щом забележим отклонение, се обръщаме към специалист. С особено внимание се отнасяме към деца, които носят очила (при спане, миене, поддържане на очилата чисти и пр.)

За проветряването на детското помещение отговарят детската учителка и лелката, за поддържането на двора – отделен служител.

При извеждането навън и по време на екскурзии е важно обличането на пластовете.

Каляване на децата

За физическото развитие на децата и оформянето на здравословен начин на живот, за защита на телесната им цялост е необходимо децата да са калени: напр. по време на екскурзии, в двора на детската градина.

Възможности за каляване дават въздухът, водата, слънцето. През всеки сезон извеждаме децата максимално възможно време на открито: през лятото по възможност през целия ден, през пролетта и есента – поне 1,5 – 2 часа, през зимата – до -10° - 1 – 1,5 часа (планирани разходки, екскурзии и др.)

Задачи на детския педагог

В началото на годината обсъжда с родителите и записва домашните навици на детето за хранене, хигиена и други неща, свързани със здравето, ритъма му на живот. Работи в

синхрон с родителите. При планиране на системата от навици за групата и на превенцията, съгласува уменията на деца, дошли от различни места. Взема под внимание индивидуалните особености.

Планира приобщаването на деца от слаба социална среда и такива, които се нуждаят от допълнително развитие. Всички наблюдения се записват.

Дава пример на децата при обличане, миене, хранене и другите дейности. Със здравословния си светоглед и начин на живот поведението им е за пример и пред родителите.

Тонът му съответства на дейностите, с които са заети децата. Създава ведра и весела атмосфера в групата.

В грижата си за децата въвлича в педагогическата работа и лелките.

3.2 Емоционално възпитание и социализация

Цел

- Поставяне на основите на система от навици и норми. Социализация, осъзнаване на обществените очаквания, приемане и уважение към различията
- В една богата на емоции, задушевна среда децата се включват открито и с готовност.

Задачи

- Създаване на ведра и задушевна атмосфера, която дава усещане за сигурност.
- От момента на постъпването си в детската градина детето трябва да е заобиколено с позитивни преживявания.
- Оформяме детския характер: търпение, социална чувствителност, солидарност, справедливост.
- Развиваме нравствените навици и емоционално-волевите качества. Чрез различните форми на изява на чувствата подпомагаме стремежа на детето за самоизразяване и самоосъществяване: с доверие, обич, грижа. Упражняване на навиците за самодисциплина, дисциплина, учтиво поведение.
- Деца в неблагоприятно социално положение, трудно социализиращи се, както и особено надарените деца се приемат с обич и внимание, а в случай на нужда се привлича подходящ специалист.
- Формираме и подпомагаме изграждането на естествени взаимоотношения в детската среда.
- Подпомагаме адаптирането на децата и родителите.
- Полагаме усилия да се изградят трудови и социални навици.
- Поведението и речта на служителите и родителите трябва да бъде за пример.

- Оценката на децата и индивидуалното им развитие винаги да се утвърждават с позитивни отзиви.
- Създаваме традиции в детската градина.
- Запознаваме децата и родителите със съдържанието на празничните дни, съхраняваме традициите.

Система от навици

В ежедневието е необходимо изграждането на стабилна система от навици, която е съобразена с биоритъма на децата и допринася за развитието на личността им. Тя се основава на подражанието, на желанието да се отъждествят с възрастните. Личният пример на служителите в детската градина е особено важен.

Процес на подражание, повторение, автоматизирано действие.

- Адаптация, свикване с новата среда
- Навици, свързани с дневния режим
- Навици, свързани с живота в общност
- Навици, които подпомагат отделните дейности

Нравствено възпитание

- В хода на общите дейности в групата формираме, изграждаме нравствени качества: съчувствие, взаимопомощ, щедрост, отзивчивост, воля.
- Утвърждаване на чувството за сигурност чрез усещането за безусловна обич и доверие.

В детската градина се поставят основите на нравствените качества на децата. В този процес основна роля има изграждането на нравствените навици. При нравственото възпитание голяма роля играе индивидуалния подход.

Източници за натрупване на опит

Детската градина, семейството, възрастните, които заобикалят детето, въздействието на околната среда зависят от насочващата роля на възрастните, от системата от изисквания и организираността.

Възпитание в общност

Детето се развива в общност, там се чувства най-добре. То има нужда от другарчета в своята дейност. Държанието при общите дейности, нормите на поведение могат да се усвоят само в колектива. Ролята на детския педагог е рещаваща, поради възрастовите особености на децата: напр. още не могат да си поставят общи цели.

Навици в групата

Подпомагат развитието на чувството за общност, оформянето на съзнанието за „НИЕ“. Най-важното в случая е добре организираният дневен режим, който съдържа:

- традиции
- общи преживявания
- поставяне на по-далечни цели

Задачи на детския педагог

- С поведението си дава пример на децата да приемат другостта без предразсъдъци (различна външност, необичайно държане, навици, реч, мигранти и др.). Съзнателно укрепва у детето съзнанието за позитивните качества, които се крият в другостта.
- Стреми се да създаде дружелюбна и ведра атмосфера, която укрепва чувството на сигурност у децата, засилва емоционалната връзка между детето и детския педагог и спомага за оформянето на отношенията в общността.
- Стреми се да оформи съзнанието за собственото АЗ. Дава простор на стремежа на децата за самоутвърждаване, за да може детето да се изживее като самостоятелна и активна личност.
- Успява да накара децата да внимават едно за друго, в общността да цари емпатия. Пробужда симпатията на детето към другарчетата в групата, подпомага дейността на децата, които се сближават. Създава атмосфера, при която въздействието на приятелите е оптимално, положителните качества имат положително въздействие върху приятелските двойки и цялата група.
- Полага усилия децата да приемат отношенията на подчиненост, които се менят в отделните дейности, да ги преживеят, да ги упражняват.
- С позитивно утвърждаване формира и развива чувството на отговорност на детето.
- Постепенно формира търпение у детето, способността му да разрешава конфликти. Насърчава усилията на създалото конфликт дете да разреши проблема само.
- Утвърждава самочувствието, волята на детето – научава се да подчинява волята си на други.
- Важно е да утвърждава обичта и уважението към родителите и възрастните, да учи на откровеност, любов към истината, като прилага всичко това и по отношение на себе си.

3.3 Грижи за адаптацията и развитието на деца с неблагоприятно социално положение

Главно условие е многостранното опознаване на детето, както и уточняването на ситуациите, на въздействията на околната среда, в които детският педагог най-добре може да въздейства на детската личност.

Форми:

- Снемане на анамнеза
- Чести разговори с родителите

- Приеман час
- Поддържане на връзка с детските ясли, детската сестра, лекаря на детската градина
- Наблюдаване и опознаване на детето в детската градина
- Държане и поведение по време на дейностите

В сътрудничество със семейството се стремим да разсеем страховете и напрежението, отклонението в поведението, за да избегнем антисоциално поведение.

Ако родителят не иска или не е способен да сътрудничи, трябва да се обърнем към професионална организация или специалист.

Задачата ни е да развием качествата на децата в неблагоприятно социално положение, с оглед максимално да подпомогнем индивидуалното им развитие.

- Развиваме качествата на детската личност чрез интересни и разнообразни дейности, повишаваме нейната резултатност. Главен фактор за развитието на способностите и уменията са ученето и упражняването.
- С помощта на подготвен детски педагог организираме подходящи за степента на развитие развиващи дейности.
- Постоянно обменяме опит с родителите и взаимно се осведомяваме
- Утвърждаваме мястото на детето в колективна, предоставяме му възможност да изпита усещане за успех.

3.4 Развитие на надарени деца

Характерно за всяко надарено дете е продуктивната фантазия, силен интерес, издръжливост, неуморима активност. Тъй като способностите и талантите се развиват само при подходящи дейности, те трябва да бъдат подготвени. Културната и материална среда на семейството и детето, възможностите му за разнообразни дейности, интелектуалното, емоционално и естетическо въздействие на детската градина – всички те оказват влияние при оформяне на способностите на детето.

Нашата задача е да съхраним способностите, да създадем максимални условия за развитието им:

- интересни, разнообразни и все по-сложни видове дейности да развием изключителните постижения, способностите на децата. Организираме подходящи за способностите им допълнителни дейности с подходящ педагог.
- Тясно сътрудничим с родителите, взаимно се информираме.

Задачи на детския педагог

- Подбира методите и подходите според индивидуалните особености на детето.
- Води системно личния картон на детето, в който се нанася информация за развитието на детето.

- Установява тясно сътрудничество с родителите, с логопеда, психолога, Детската стая, лекаря и др. институции.
- Наясно е кои елементи от поведението на детето трябва да бъдат отстранени и какво да се изгради на тяхно място.
- Тонът на детския педагог, дружелюбното му поведение е пример за детето.
- Децата, които се нуждаят от допълнително развитие, се следят с особено внимание.
- Детето също се въвлича в порцеса на промяна на собственото му поведение.
- Детето трябва да разбере какво иска и какво не, какво поведение се очаква от него и какви са последиците от неправилното поведение.
- Детето трябва да знае какви са последиците – похвала/наказание – така по-съзнателно и активно взема участие във възпитателния процес.
- Детският педагог трябва да е креативен.
- Да оценява креативните деца, които задават въпроси, имат оригинални идеи и мисли, виждат взаимовръзките, чувствителни са към проблемите, имат дръзка фантазия, по-свободни и по-игриви са от своите другарчета, имат чувство за хумор и са предприемчиви, и т.н.
- Да зенят креативното мислене на децата, да ги насърчават и подкрепят.
- Да развиват децата в процеса на дейността.
- Да са духовити, с чувство за хумор, да умеят да разсейват напрежението.

Идеалните условия за развитие: мотивираност, вдъхновяваща атмосфера, активна интелектуална и моторна дейност, преодоляване на трудностите, преживяване на успех, хармонично отношение между дете и педагог, уважение към личността.

3.5 Развитие и възпитание на роден език

Цел

- Децата смело, хубаво и разбираемо говорят
- Умеят да изразят чувствата си с думи, да изслушват другите, да предадат литературните си преживявания с разнообразни езикови средства

Задачи

- Систематизираме и обогатяваме на знанията на децата. Изготвяне на речник
- Развитие на речевите способности на децата
- Организираме дейности, създаваме общи преживявания. С активно участие в различни дейности подтикваме децата към мислене, подплатено от собствен опит, към формиране на понятия.
- Ведра и урновесена атмосфера, в която има място за общуване, за разговор.

Във всички видове дейности намират отражение и следните изисквания

- Познаване и уважение към българския и унгарския език
- Създаване на среда, в която се слуша и се говори

- Педагогическият състав на детската градина притежава висока речева култура
- Подтикване на детето към комуникативна дейност, развитие на метакомуникацията
- Да се учат да изразяват вербално своя опит и преживявания

Съдържание

Детето по-рано се научава да се изразява чрез действие, отколкото с думи.

Нашата задача е да му помогнем да намери правилните изрази, да намери правилната езикова форма за изказване на мислите. Ето защо във възпитателната ни работа от голямо значение е развитието на българския и унгарския език и създаването на разнообразни форми на комуникация. Развитието на владенето на български и унгарски език се осъществява чрез разнообразни дейности и се усвоява в хода на развитието на отношенията с възрастните и с другарчетата. В процеса на социализация речта е главното средство за общуване с околната среда, за самоизразяване, за мислене.

Развитите речевни способности подпомагат развитието на самочувствието на детето, оформянето на връзките му в общността.

Возможности за индивидуално развитие

- Разглеждане на книжки с картинки, разговор за действието
- Литературно възпитание – игра с кукли
- Българска и унгарска народна поезия, фолклор – напр. зальгалки, броилки, скоропоговорки, народни приказки – съвременна литература, детски народни песни с движения
- Бележити дни и празници в българския и унгарския календар
- Посещение на музеи, екскурзии

Два са основните източници на развитие на езика: родител-педагог и детето.

Успешното езиково развитие трябва да се предшества от оценка на нивото на развитие на детето и дали отговаря на особеностите на възрастта – слух, осезание, разбиране на текст.

Планирането на развитието не бива да става без сътрудничество с логопед и със семейството. При поява на по-сериозни проблеми се обръщаме към специалист.

Задачи на детския педагог

- Обича родния си език (български, унгарски), речта му е пример за децата, произношението му е безупречно, с ясно съдържание, кратко и разбираемо. Проявява интерес към децата, търпеливо ги изслушват и отговаря чисто и

артикулирано с подходяща сила на гласа. Въпросите му са разнообразни, целенасочени, с проста, но разнообразна структура на изречението.

- Развива родноезиковата си култура чрез самообразование и професионална литература.
- Създава ведра и неподправена атмосфера.
- Организира „тихи минути“ веднъж седмично, когато децата от общността си разказват какво се е случило с тях и играят общи игри, подвижни народни игри, езикови игри.
- Наблюдава говора на децата, измерва степента на езиково развитие. Записва наблюденията си.
- Непрекъснато следи развитието на децата и продължава да работи по развитието им според индивидуалния им ритъм.

3.6 Интелектуално развитие и възпитание

Цел

- Използваме средствата на емоционалното възпитание, за да пробудим любопитството на детето и развием интелектуалните му способности
- Чрез дейности развиваме осезанието, наблюдението, паметта, вниманието, въображението, мисленето, креативността

Задачи

Възпитанието в детската градина, опирайки се на интересите, любопитството и опита на детето, осигурява разнообразни дейности.

- Спонтанно придобитите опит и знания обогатяваме и систематизираме.
- Упражняване в различни дейности и житейски ситуации, опирайки се на възрастовите особености, опита и преживяванията.
- Знанията, сръчностите и уменията се развиват в съответствие с индивидуалния темп на развитие.
- Реализирането и решаването на задачите се извършва в тясно взаимодействие в хода на възпитателната работа.

4. ПРИНЦИПИ НА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ЖИВОТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

- Личен състав
- Материална база
- Правилник за дейността на детската градина
- Контакти на детската градина

4.1 Личен състав

Решаващо значение има отношението на педагога и на всички служители в детската градина към нацията, родината, човека, професията, детската градина, колегите, семейството, родителите на децата и към самите деца. Като носител на тези ценности неговият живот е пример за подражание, модел за поведение на детето. В детската градина отношението към всички деца е еднакво.

4.2. Материална база

Обзавеждането в детската градина е безопасно и служи за предотвратяване на произшествия и наранявания.

- Предметите, които се ползват от децата са на достъпни места и не дават повод за произшествия.
- За служителите в детската градина е осигурена подходяща работна среда.

Педагогически предпоставки за осъществяване на програмата

- Детските учителки обмислят заедно и си сътрудничат, изготвят документацията, носейки своята отговорност.
- Всеки служител в детската градина е толерантен и емпатичен към децата и колегите си. Учителките се подпомагат взаимно и безкористно в работата. Умеят откровено и в добра атмосфера да разговарят за работата си, успехите и неуспехите си. Инициират професионални спорове, разговори, възникналите проблеми разрешават заедно, творчески и с градивна критика.
- Детските педагози въвличат лелките в педагогическата работа, сътрудничат с тях, в интерес на осъществяване на педагогическите цели на възпитанието. Важно е детските педагози и останалите служители да бъдат модел за поведение на децата с примерното си поведение, с любезния си тон, с естетическия си външен вид. Вземат активно участие в естетическото оформяне, декорацията на помещението на групата и другите помещения на детската градина, в заниманията по ръчен труд. Във всяко мероприятие, което е свързано с отделните групи или с цялата детска градина, лелките вземат активно участие, радват се и празнуват заедно с децата.
- Педагозите, приели програмата, разполагат с необходимите основни теоретични и практически познания по опазване на околната среда, етнография, музика, народна музика. Имат опит в упражняване на народните занаяти. Стремят се да участват в квалификации, които да задълбочат познанията им. Непрекъснато усъвършенстват знанията си в различните области. Инициативни, творчески и креативни личности. Чрез участие в проекти и конкурси детските педагози допринасят за укъвършетстване на материалната база.

4.3. Организация на живота в детската градина

Редът в детската градина (Правилата за реда в детската градина са разработени в Правилника за дейността на детската градина).

Възпитанието в детската градина се извършва по местна педагогическа програма, одобрена от ръководителя на детското заведение, съгласувана с Българското републиканско самоуправление; тя се организира въз основа на дейности, които обхващат цялостната дейност на детската градина.

Работно време

През целия ден дейността на децата се ръководи от детски педагог. Традиционното работно време на детската градина подлежи на преразглеждане всяка година в зависимост от потребностите.

Разпределение по групи

Организацията на групите през учебната година зависи от броя на записаните деца, тяхната възраст и се определя от педагогическия състав – в слети възрастови групи.

Месечно, седмично и дневно разпределение на дейностите

Годишното, месечното, седмичното и дневно планиране на дейностите в градината се осъществява, като се имат предвид специфичните особености на детската градин:

- проследяването на развитието на детето отразява степента на опознаването му и работата по индивидуалното му развитие
- хармонизиране на стратегическите документи
- основна задача на възпитанието е да се подпомогнат децата да станат самостоятелни
- планирането и организацията на живота в детската градина на преден план излизат успоредните и диференцирани дейности.

Целодневните занятия и седмичното разписание се прилагат гъвкаво от детските педагози, но има правила, които трябва строго да се спазват, за да се постигне спокойна и уравновесена среда в детската градина.

Дневният режим се характеризира с гъвкавост, постоянство, като играта, **свободната** игра заема важно място. При определяне на дневния и на седмичния режим детският педагог трябва да се съобрази с местните обичаи и с индивидуалните потребности на детето.

Спазването на дневния режим изисква определена степен на приспособяване. Подходящото оформяне на биоритъма, общите навици за хранене, усвояването на определен начин на поведение води до традиционното хранене.

Критерии за оформяне на седмичния режим

- съобразяване с актуалната ситуация
- съобразяване с особеностите на детската градина като двуезична
- спокойна работна атмосфера

Дейности, които трябва да са фиксирани по време (час, ден)

- екскурзии за опознаване на околната среда, дейности, свързани с календара, важни дати, празници
- Движение, подвижни игри
- Празници, които се падат в работно време
- Занятия „Сръчни ръце“
- Ежедневно движение

ДНЕВЕН РЕЖИМ НА ГРУПИТЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Продължителност	Дейност
7.30-12.00	<p>Грижи за детето (миене, хранене, обличане)</p> <p>Игри, успоредни диференцирани дейности в занималнята или на открито</p> <p>Езиково възпитание</p> <p>Всекидневно освежително движение или планирани дейности (в занималнята, във физкултурен салон или на открито)</p> <p>Извършване на наблюдения – спонтанно и целенасочено</p> <p>Други дейности, укрепващи здравословния начин на живот на открито</p> <p>Дейности за предаване на съдържания, съобразени с възможностите на децата, учене чрез дейности</p> <p>Стихотворения, приказки</p> <p>Песни, музика, музикални игри</p> <p>Рисуване, моделиране, ръчен труд, сръчни ръце</p> <p>Движение</p> <p>Активно опознаване на околния свят / натрупване на опит, свързан с математиката</p>
12.00 – 15.00	<p>Грижи за детето (поддържане на лична хигиена, хранене, обличане)</p> <p>Почивка</p>
15.00-17.00	<p>Грижи за детето (поддържане на лична хигиена, хранене, обличане)</p> <p>Игра, успоредни дейности до пристигаенто на родителите</p>

СЕДМИЧЕН РЕЖИМ НА ГРУПИТЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Продължителност	Дейност
9.00-10.30	<p>Други дейности, укрепващи здравословния начин на живот на открито</p> <p>Извършване на наблюдения – спонтанно и целенасочено</p> <p>Стихотворения, приказки</p> <p>Песни, музика, музикални игри</p> <p>Рисуване, моделиране, ръчен труд, сръчни ръце</p> <p>Тихи минути</p>
Понеделник	<p>Песни, музика, музикални игри</p> <p>Стихотворения, приказки</p> <p>Рисуване, моделиране, ръчен труд, сръчни ръце</p>
Вторник	<p>Песни, музика, музикални игри</p> <p>Активно опознаване на околния свят</p>

	Ръчен труд
Сряда	Песни, музика, музикални игри Активно опознаване на околния свят/ Добиване на опит, свързан с математиката Стихотворения, приказки
Четвъртък	Песни, музика, музикални игри Рисуване, моделиране, ръчен труд, сръчни ръце
Петък	Движение Индивидуално развитие Тихи минути

ОРГАНИЗАЦИОННИ ФОРМИ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Успоредни диференцирани дейности – планиране и организация	Организираны дейности	Форма на дейностите
Игра Стихотворения, приказки Песне, музика, музикални игри Рисуване, моделиране, ръчен труд, сръчни ръце Движение Активно опознаване на околния свят / натрупване на опит, свързан с математиката Трудова дейност	Движение Движенчески игри Всекидневно движение	индивидуална в микрогрупи фронтална (в зависимост от темата и степента на развитие на децата)

5. КОНТАКТИ НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

В детската градина намират място разнообразни форми на сътрудничество между детските педагози, родителите, децата, както и на тяхното по-нататъшно развитие.

5.1. Детската градина и семейството

Основна сцена на възпитанието е семейството, което има най-голямо влияние за оформянето на детето. За развитието на детската личност оказва влияние едновременно възпитанието в семейството и в детската градина. Детската градина ще изпълни своята задача, ако действа единно със семейството, подсилвайки семейното възпитание.

В детската градина поддържаеме тесни взаимоотношения и единорействаме със семейството, за ефективното възпитание на децата. В рамките на сътрудничеството оказваме помощ на нуждаещите се семейства. В началото на годината информираме родителите относно съдържанието на документацията, свързана с възпитанието на децата, системата на създаване на навици, общите мероприятия и тяхното съдържание. Подготвяме писмена информация за родителите за важните дати, народните ообичаи, традициите, празниците, националните празници и тяхното съдължание.

На информационното табло закачаеме ивформацията, която е необходима за съвместното възпитание:

Седмичния и дневния режим

Седмичното меню

Правилника на детската градина

Друга информация, свързана с детската градина и групите

Форми на поддържане наконтактите с родителите

Родителите и детските учителки имат възможност за хармонизиране на възпитателните задачи в следните случаи:

- Мероприятия в детската градина, следобедни игри, работни полудни; открити дни, общи празници
- Общи културни програми, екскурзии
- Особено е важно поддържането на тесни контакти с родителите, посещение в дома на семейството, запознаване със семейната среда
- Приеман час, разговорът сродителите допринася за по-доброто проследяване на развитието на детето
- Организиране на родителски срещи
- Подпомагане на дейността на Родителския комитет
- Осъществяване на общи програми за популяризиране на детската градина
За реализиране на правата и задълженията на родителите, заложене в Закона за възпитанието, родителите създават Родителски комитет. Родителският комитет определя реда на дейността си.
Връзката с родителите се поддържа от ръководителя на детската градина.

Преки контакти

Българско републиканско самоуправление

Самоуправлението в Терезварош

Контакти

- Gyámügy
- Gyermekjóléti Szolgálat

- Családsegítő Központ
- VI. ker. Nevelési Tanácsadó
- VI. ker. Logopédiai Szakszolgálat
- ÁNTSZ
- Szakértői Bizottság
- Hagyományok Háza
- Българско училище за роден език
- Дружество на българите в Унгария
- Местни и областни български самоуправления
- Фондация Про Скола булгарика

6. ПРАЗНИЦИ

Цели

- Съхраняване на традициите – български и унгарски – запознаване с националните ценности в зависимост от възрастовите особености.
- Децата да се запознаят със съдържанието на празниците и техните символи
- Усвояване на основите на българския език и култура

Задачи

- Децата да почувстват значението на празниците, за да запознаят с онези индивидуални и колективни дейности, които са израз на уважението към културата на други народи на мястото, където живеем, родното място, околната среда, по света.
- Изпълване на празниците с емоционално съдържание, продължаване на семейното възпитание в детската градина: утвърждаване и усвояване на моралните ценности, оформяне и развитие на способността да възприемаме емоционално околния свят – радост, благодарност, уважение, защита.
- Да се издигне празничния ден над ежедневието, запознаване с традициите на общността в рамките на умственото, емоционалното, нравственото, естетическото развитие на детето и трудовото възпитание.
- Подготовка и отчитане на празника.

Празници в детската градина

- Календарни празници
- Български и унгарски национални и други празници

Бележитите дати са вписани в годишния план на детската градина.

Бележити дати

Месец	Към годишния план	Национални	Други
Септември	Ден на Св. Михаил - пазар		
Октомври	Димитровден		
Ноември	Ден на св. Маргон, Св. Андраш (Андреевден)		1 ноември – Ден на будителите
Декември	Микулаш, Ден на Луца Коледа		Коледари
Януари	Нова година		Сурвакане
Февруари	Карнавал		Трифоновден
Март	Баба Марта,	3 март 15март	8 март
Април	Великден		Българска седмица
Май	Св. Георги	24 май	Ден на майката, Ден на детето
Юни	Петдесетница		Сбогуване с децата от голямата група Ден на бащата

Традиции в детската градина

Цели

- Децата да се запознаят със съдържанието на традициите
- Да станат самостоятелни личности, да умеят да си сътрудничат в колективните дейности, да се оформи чувството за общност
- Да се оформи силна емоционална привързаност, форма на поведение, начин на държание
- В ежедневието да залегнат елементите на българската традиция и тултура

Задачи

- Системно и периодично създаваме специфични обичаи и традиции в отделните групи, които се вписват добре в цялостната система на детската градина

Празници, свързани с природата

Световен ден на животните	4 октомври
Световен ден на водата	22 март
Световен ден на Земята	22 април
Ден на птиците и дърветата	10 май

Други традиции

Екскурзии

Изготвяне на подаръци

Бележити дати, празници

Традиции на отделните групи

Малка група

Посрещане на отсъстващите деца

Подреждане на занималнята преди празници

Помощ при поддържането на реда в къта за игра

Разходки, екскурзии

Празнуване на рождени дни

Средна група (допълва се с:)

Изготвяне на рисунки за отсъстващите деца, изпращането им

Изпращане на големите деца за училище, изготвяне на подаръци

Поддържане на ред в къта за игра, обогатяването му

Екскурзии, събиране на хербарии, събиране на листа на двора

Поемане на задачи при подготовката на празниците

Украса на занималнята на групата

Голяма група (допълва се с:)

Изготвяне на подаръци за новодошлите деца

Отбелязват отсъстващите деца, очакват ги

Изготвяне на подаръци за първокласниците, за учителката

Изложба с предмети изработени от децата

Задачи на детския педагог

- Да направят привлекателно за всяко дете участието в заниманията, да се утвърди съзнанието за „ние!“ и неговото емоционално въздействие. Насърчават, подпомагат децата за активна подготовка за общите празници в детската градина.
- Участват активно в празниците, в оформянето на традициите, в подготовката, организацията, провеждането на дейностите, патриотично възпитание в ежедневието.
- Въвличат лелките, и родителите в дейностите, които ги засягат.
- Активно си сътрудничат с колегите, родителите, за да направят местните особености още по-добри и по-съдържателни. За всяко тържество изготвят сценарий. Мотивират децата в очакването на радостното събитие.
- Съзнателно се стремят да оформят чувството за самоидентичност на децата.
- С радост изготвят заедно с децата подаръци за родителите, другарчетата, за други възрастни или ученици. Подпомагат при преодоляването, прекратяването, намаляване на степента на негативните усещания и чувства, както и пълноценното преживяване на позитивните чувства (обич, радост, веселост).
- Познават българската и унгарската етнография, техническите основи на някои народни занаяти, преките и косвени традиции на средата, в която е разположена детската градина.
- Разбираемо разпространяват и сред родителите – и в писмена форма – съдържателните ценности на традициите.
- Познават български, унгарски и други народни и съвременни музикални произведения, чиито ценности могат да се предадат на децата.
- Запознават децата с прости музикални инструменти и умеят да ги ползват.

Критерии за успеха

- Създаване на траен интерес у децата към съдържанието на празниците и бележитите дати
- Оформя се чувството им за идентичност, осъзнават значението на националните празници
- Чрез българските и унгарските народни детски игри и упражняването на народните занаяти се обогатява речника на децата.
- Развиват се сръчностите им, емоционалният им свят. Оформят се способности, които по-слабо се развиват чрез други дейности.
- По-дейни са и по-лесно се приспособяват в живота на колектива. Познават радостта от общото творчество и се научават да почитат, създадените с общ труд предмети.
- Упражняването на народната култура – музика, танци, занаяти развива у децата способността да дават израз на усещането си за щастие.

Уважават и почитат възрастните, родителите си, другарчетата си.

7. Игри

Цели

- Свободната игра трябва да бъде основно поле за развитие на личността.
- Чрез нея децата усвояват основни норми на поведение, навици, и опознават околния свят.
- Развива психичните им функции, усъвършенства двигателния им апарат.
- По време на свободната игра се обогатява комуникационния стил и езиковите средства на децата.
- Комплексно развитие на личността.

Задачи

- Създаване на ведра, уравновесена атмосфера
- В зависимост от възрастовите особености на децата определяме времетраенето на играта, мястото, естетична и безопасна среда, с играчки за развитие, с които лесно се борави
- Оповавайки се на опита, знанията, преживяванията на детето, го учим на основните форми на поведение и навици.
- В процеса на натрупване на опит и преживявания развиваме психическите функции, двигателния апарат.
- Чрез изграта възпитаваме чувствителни към ценностите, креативни, лесно приспособими към другарчетата, активни, схващащи и изпълняващи задачите деца.

Играта е най-важната и най-развиваща дейност в ранната детска възраст, най-ефективно средство за възпитание в детската градина.

С активното присъствие на детския педагог, свободната игра трябва да преобладава. Чрез метода на косвено ръководене на играта свободната игра се управлява, за да може да бъде продължителна и безпроблемна. Играта развива детето психически, укрепва креативността и я право извор на преживяване.

Детската игра трябва да бъде извор на радост, ведрост и веселие. Важни спътници на играта са любопитството, възторгът, успехът.

Съдържание: Оформянето на контактите и на съдържанието на игрите на детето продължава от постъпването в детската градина до тръгването на училище.

Характерни черти: доброволност, съзнателност: активност, игривост

Време

За добрата игра е необходимо децата да изпитват чувство на сигурност, да са спокойни, да могат сами да подреждат, организират играта си и да имат достатъчно време за това. В зависимост от дневния режим, трябва да им осигуряваме колкото може по-продължителна и необезпокоявана игра.

Място

Трябва да имаме предвид, че децата обичат да играят на земята, много да се движат, да обикалят наоколо. При обзавеждане на занималнята вземаме предвид възрастовите особености.

За играта е крайно необходима спокойна атмосфера, създаването на подходящо преживяване, съответните средства.

7.1 Видове игри

Игра-упражнение

Детето се запознава с цвета, звука, формата на играта, научава се как да ползва съответния материал, как да го формира, осъзната агрегатното му състояние, начина му на падане, подвижността му, разположението му в пространството. Развива говорната готовност на детето, упражнява зрението и осезанието. Играе роля при формирането на първите умения и тяхното усъвършенстване (например мачкане, месене, търкаляне, хвърляне, дърпане, поливане, редене едно върху друго).

Ролеви игри

- На първо място опресняване на знанията и затвърждаването им. Въображението е основния творчески елемент. Разнообразните ролеви игри и пълното въображение си влияят взаимно. Творческото въображение е необходимо за разбирането и наслаждаването на литературата и изкуството.
- В хода на ролевите игри се създават формите и нормите на поведение, дисциплинират се един друг как да се държат. Отпускат се емоционално и благодарение на това се развива говорната им способност. Играта предизвиква по-силни чувства и страсти, така по-лесно проговарят. Пасивното владение на езика често се актуализира по време на игра, често се поправят взаимно, уточняват някои понятия.
- Съдържанието на играта и ролята в нея играят роля при оформяне на характера на детето. При изиграване на определена роля детето се идентифицира с героя и по този начин утвърждава у себе си чертите, свързани с ролята. Играта подпомага детето да систематизира здравословно чувствата си.

- Развива се движението на детето, играе положителна роля за физическото му развитие.

Ролята на играта при оформяне на детската общност

Преход от игри-упражнения към ролева игра. Важен фактор при оформяне на колективното съзнание са повтарящите се общи преживявания, така постепенно се формират любопитството и волята и детето се стреми да се сближи с общността.

Конструктивни и строителни игри

- Допринася за оформяне на по-сложни и комплексни умения
- по време на играта децата опознават по-добре особеностите на материалите
- развива се понятието за число, възникват безброй ситуации за броене
- За даване на указания и за оценяване се открива възможност при употребата на играчките и материалите и при тяхното подреждане

Игри с правила

Подвижни игри

- Организираните детски игри и броилки, гоненица, игра в кръг, сляпа баба, игри с топка
- Състезателни игри, народни и спортни игри, други игри за сръчност

Игри за умствено развитие

- Осезание, наблюдение, внимание, познания, спомняне, развиване на микленето

Игри на двора

При игра на двора са в сила същите принципи, както и в занималнята: свободна игра, самостоятелен избор, опазване на целостта на детето. Осигуряваме възможност за разнообразни игри (напр. килим, куклен дом, строител, визуални – сръчни ръце, пеене, спортни игри и др.

Общи правила

- Играй така, че да не пречиш на другите
- Пази здрав себе си и другарчетата си!
- Пази играчките!
- Пази реда и чистотата в двора!
- Да пазим дърветата, храстите, буболечките – и те са живи същества!

В зависимост от индивидуалните и възрастови особености планираме повече подвижни и народни детски игри, гоненица, игра с топка (футбол), катерене, състезание, народни игри с пеене, криеница и др. Насърчаваме големите сами да организират играта.

На двора и в групата през лятото

Организираме съзнателно дейностите на двора. Всички дейности през лятото, с изключение на храненето и спането, по възможност да се извършват на двора. Постоянно се грижим децата да поемат достатъчно течност. При лошо време се храним, почиваме и играем в помещението на групата. създаването на различни предмети, игрите за сръчни ръце, подвижните и народни игри се планират и осъществяват в помещението на групата и в стаята за гимнастика.

Създаване на предмети

Децата сами изработват допълнения към игрите, подаръци или декорация.

Формира се чувство за общност. Общата работа подпомага социализацията. Децата се научават да уважават своя и на другите труд. Общият труд с родителите и децата допринася за по-близкото сътрудничество на детската градина и семейството.

Задачи на детския педагог

- Уважава свободата и инициативността на детето, активността на играещото дете, чувствата му, които се пораждаат в хода на играта или под нейно въздействие. В съответствие с възрастовите особености организират различни подвижни игри на малките и на големите.
- Индивидуалният подход, диференцираните реакции, насърчаващото играта поведение, целият им атиюд е насочен към създаване на радост в свободната игра, към такова развитие на ролевите игри, че детето да се наслаждава на предимствата й. Приема любезно и с обич изблиците на детската фантазия.
- Подпомагат децата – при нужда – при организирането на играта, нейното разнообразяване, включването в играта. Внимателно следят ролите на децата, насърчават пасивните, плахи и свити деца да се включат в играта.
- Насърчават децата да изготвят предмети за играта. С играчки от реквизита на семейния живот (бебешка люлка, покривки, шапки, престилки и др.) мотивират играта.
- Грижат се за играта влясъка (лопатка, кофичка, сито, формички).
- Системно обогатяват набора от играчки, създават условия за разнообразна игрова дейност и на двора (скачане на въже, обръчи и др играчки)
- С особено внимание следят за физическата цялост на най-малките, обръщат внимание на големите да се пазят. Запознават ги точно с правилата на играта, упражняват ги.
- Непрекъснато се грижат за избягване на произшествия.

Критерии за успеха

- Движението на децата става по-хармонично и уравновесено. Играта допринася за ведростта на характера, на цялостния житейски светоглед, прави ги по-весели.
- Развиват се интелектуалните им способности.
- Децата се научават да забелязват тънки различия, по-точно употребяват понятията (цветове, звуци и т.н.)
- Разбиране на правилата, научаването им, правилното им прилагане, разпознаването на игровите ситуации в подвижните игри също е сериозно мисловно действие за детето, така допринасят за развитието на мисленето и паметта, към обогатяване и утвърждаване на знанията на детето
- Играта приучава детето да съсредоточи вниманието си върху нещо определено, което е различно при различните игри
- Развиват се речевите умения (напр. броилки, народни игри, игри за развитие на умствените способности и т.н.)
- Развиват се нравствените качества на детето, характера: всяка игра с правила изисква издръжливост, активност, воля, самоконтрол, дисциплина.
- По време на груповите игри преживяват потребността от общност, приятелското съчувствие и чувството за отговорност: често трябва да се откажат от личните си предпочитания, в името на общата колективна цел.
- По време на игрите с правила се оформя чувството за справедливост на децата: (напр. при разпределяне на ролите) – децата трябва да се научат да се държав подобаващо, независимо дали печелят или губят, или ако тяхното другарче печели или губи. Възпитава скромност, мяра.

8. Стихотворения, приказки

Цел

- Формиране на детската личност и хармоничното ѝ развитие чрез детската литература
- Да познават българския и унгарския фолклор, класическите и съвременни народни, литературни произведения, техните шедеври; да се научат да ги рецитират като начин за самоизразяване

Задачи

- Утвърждаване на приказното съзнание на децата, да обогатим емоционалния им свят.
- С подходящия подбор на приказки и стихотворения допринасяме за развитието на детската общност, отношението към нея. Възпитаваме ги в любов към книгата, към редовно четене, насърчаваме личното им творчество – създаване на стихотворение, приказка.

- Приучаваме ги да съпреживяват литературата чрез български и унгарски, класически и съвременни литературни произведения; развиваме речевата техника на детето, интонацията и правилното и красиво произношение, изразността, речника. Разширяваме кръгозора на детето, развиваме интелектуалните му способности.
- Укрепваме чувството за общност и развиваме личността чрез съхраняване на българските и унгарските традиции.
- Насърчаваме децата да рецитират стихотворения и приказки.
- Укрепваме българското и унгарското национално съзнание чрез слушане на приказки и разкази, запознаване с празниците, с преживяването им.
- Събираме по възможност приказки с близко съдържание на български и унгарски език.

Игра с кукли, драматизиране

Цел

- Децата играят с удоволствие, изпитват радост от играта и се вживяват в нея
- Обичат да играят, знаят ролите си наизуст, речта им е разбираема, при изричане на ролите гласът им да бъде естествен

Задачи

- С подходящи кукли и съответното настроение осигуряваме на децата развитие чрез играта с кукли, емоционално обогатяване.
- В стаята на групата оформяме Кът на приказките или на куклите. Създаваме съзнателно условията за игра с кукли и драматизация.

Важно е да могат да изиграят собствените си преживявания или измислени от тях истории свободно и без обвързаности. Децата в детската градина са чувствителни към естетичното. С радост откриват дребните радости в природата, с огромно удоволствие разглеждат книжки с картинки, декламираят стихотворения, слушат приказки до самозабрава, гледат куклени представления, пеят с готовност. Играта на детските учителки с куклите ги подтиква да ги имитират, служи им за образец, дава им естетическо преживяване и изважда на показ техните индивидуални качества, включването на елементи на драматична игра, вживяване в ролята, допринася за общуването между деца и възрастни.

Избираме литературни произведения, които завладяват емоционално децата и представляват естетическо преживяване за тях.

- за по-малките: приказки, които се състоят от 2-3 момента, истории за животни, за деца
- за по-големите: народни приказки, приказки за животни, хумористични приказки

Задачи на детския педагог

- В своята организационна и планова дейност се стремят да избират литературни произведения, подходящи за възпитание, свързано с околната среда, както и за съответните празници
- Осигуряват материалната база за усвояване на съдържанието, добро настроение, необходимото място, спокойна обстановка.
- Запознават родителите с литературните произведения, които учат децата.
- Създават навици за слушане и разказване на приказки. Произведенията, които представят, да разказват в повечето случаи наизуст.
- Създават условия за всекидневно слушане на приказки, преди сън разказват на децата приказка.
- Да имат собствен литературен репертоар.
- При разглеждане на книжка с картинки да инициират разговор за видяното, въз основа на видяното да събудят други преживявания у децата.

Критерии за успех

- Децата с удоволствие декламираат, разказват приказки, слушат приказки, играят с кукли или драматизират. Разказват своите преживявания и натрупан опит, търпеливо изслушват другите. Оформя се речева дисциплина, правилно употребяват правилата на диалога. Говорят разбираемо и правилно на майчин език. Произнасят ясно всеки звук. По време на речта си служат с метакомуникативни елементи. Употребяват научените думи правилно и в нови ситуации. Участват в разговори, инициирани от детските учителки или техните другарчета, отговарят на въпроси.
- Познават и назовават хора, предмети, явления, причинно-следствени връзки от непосредственото си обкръжение. Изразяват се свързано.
- Подреждат сцени от приказките. Изиграват с куклите, драматизират любимите си приказки.
- Сами измислят приказни истории. Способни са да проследят сюжетните линии в приказки с продължение, приказки в стихотворна форма, приказни романи.

9. ПЕСНИ, МУЗИКА, МУЗИКАЛНИ ИГРИ

Цел

- Да пеят и танцуват с другарчетата си с добро настроение и до самозабрава.
- Чрез музиката възпитаваме децата като физически здрави и духовно хармонично развити, дисциплинирани хора.
- Да говорят и пеят ясно и разбираемо.
- Движенията им да са естетични, по същия начин да използват и помощните средства.

- Да имат усет за ритмичност и равномерно темпо.
- При избора на произведения за слушане на преден план да бъдат произведения на български автори.

Задачи

- Чрез музикални и танцови преживявания, слушане на музика сецата да обикнат пеенето и да се оформи музикалния им вкус.
- Да се запознаят със съкровищницата на българския и на унгарския фолклор, с красотата на народния език.
- Да опознаят предметите и материалите, които се използват при народните игри.
- Да усвоят изразителността на унгарската реч, да обогатят българския си речник.
- Физическо, емоционално и умствено развитие, емоционално възпитание чрез разнообразни игри – от игрите в скута до музикалните народни игри.
- Да запознаем децата с мелодиите и музиката, свързани с отделните игри.
- Избираме песни, чийто музикален обхват е подходящ за възрастта на децата.
- Важно е усвояването на родния музикален език, развитието на слуха, на ритмичността, готовността да пеят, мезикалната креативност, импровизацията и слушането на музика.
- Децата да опознаят българските традиционни ценности и съвременни музикални произведения, както и нови музикални инструменти.
- Естетическо възпитание на базата на музикълното преживяване и движението
- Да развиваме музикалната памет и въображения на децата.
- Да подпомагаме приобщаването им към живота на общността.

Задачи на детския педагог

- Да пее много и с радост, за да предизвика интереса на децата, да го поддържа буден.
- Да развива музикалните им и певчески умения, да ги научи да пеят чисто.
- Да оставя децата да пеят измислените от тях текстове, да си тананикат мелодии.
- Да обръща особено внимание на децата, които се притесняват.
- Да подбира грижливо произведенията за пеене и слушане и народното и авторско творчество предимно от българската и унгарската съкровищница. Чрез музикалните задачи, използвайки разнообразни методи, планирано, но чрез свободен подбор, опирайки се на активността на децата, да развива музикалните им способности.
- Да спазва принципа на последователността.
- Да умеят да свирят поне на два музикални инструмента (например ксилофон, флейта). При слушането на музика (по възможност) да се слуша музика на живо по време на занятия и при други случаи.

- С подходящи упражнения да се развива движенията на децата уменията да танцуват, преди вълнението да се покажат на сцена.
- Учи децата на подходящи за възрастта им движения със съзнателно подбрани методи, за да подпомогне развитието на културата на движенията, на танца, подготовката за училищния живот.
- Да е музикално образован и отворен за нови знания.
- Да умее да борава в танца с различни предмети (напр. кърпа, шапка), ритмични инструменти (и народни), с пространството, времето.
- Да планира за три години дейността по музикалното възпитание (стандарти, индивидуални различия, пропуските поради отсъствията на децата, нови деца, неочаквана ситуация и т.н.)
- Материалът за празниците да бъде вграден в годишния план.
- Да запознава родителите с музикалния материал, да обърне вниманието на родителите на важността му.

Критерии за успех

- Децата да казват стихчетата и броилките с добра артикулация, с естествена интонация.
- Обичат и умеят чисто, смело и освободено да пеят сами и в група.
- Често играят детски игри и сами ги инициират.
- Искат и с наслада слушат жива, класическа и съвременна музика.
- Мелодиите или ритмичните мотиви умеят да изпеят и да изразят с пляскане на ръце.
- Познават характерни мотиви от началото или други части на произведението.
- Умеят да изпълняват по-тихо или по-високо определени мотиви при даден знак.
- Умеят да пеят в канон мотиви в 2/4, да пляскат ритъма с ръце, индивидуално и групово.
- По слух различават звуци, шумове от околната среда, музикални инструменти, гласовете на другите деца, равномерното темпо от ритъма и от двойното темпо, пеят подчертавайки с движение, ходене, пляскане с ръце и др.
- В групата имат усет за пространството, извършват движенията естетично и съразмерно в пространството. В края на голямата група умеят да оформят съразмерни фигури в пространството. Увеличават се уменията им да оформят фигури в пространството.
- При общите народни игри научават строгостта на правилата на играта, нейните закони, които трябва да се спазват.

10. РИСУВАНЕ, МОДЕЛИРАНЕ, РЪЧЕН ТРУД, НАРОДНИ ЗАНАЯТИ

Цели

- Събуждане на интерес за рисуване, моделиране, ръчен труд и народните занаяти.
- Да се развива детската личност чрез възприемане на естетичното и разнообразна естетическа дейност, развитие на съответните умения за изобразяването на пространство-форма-цвет.
- Да се развият емоционалните, умствени и волеви качества.
- Да се развият сетивата, способностите за наблюдение, анализ, извличане на същността, моториката, да се развие фантазията и знанията.
- В разбираема форма да дават израз на чувствата си, натрупания си опит.

Задачи

- Да се фопмират навици, свързани с отделните дейности
- Децата да познават разнообразните материали, различни техники, подходи, елементите на народното изкуство, да изпробваме нови средства
- Да изпитат радостта от творчеството, да насърчим самоизявата им
- Да подготвим децата за естетическата наслада, да бъдат вискателни към естетичното оформяне на околната среда
- Да развием усета им за пространство, цвет и форма
- В детските произведения обръщаме внимание на чувствата и мислите, вложени в тях, анализираме произведения на изкуството
- Дейностите, свързани с народните занаяти, са във връзка с празници, сезони, те се допълват със слушане и заучаване на стихчета, броилки, народни детски игри, приказки.

Задачи на детския педагог

- Изгражда стабилна система от навици, която се допълва във всеки един от периодите на развитие на детето.
- Важно е да се обогатява с теоретични и практически познания във връзка с визуалното възпитание, да усвоява различни начини на изобразяване и разнообразни техники.
- Поддържа интереса на децата, задейства творческата им фантазия с цел да развият способностите им. Държи под наблюдение децата с неблагоприятно социално положение, талантливите деца, които имат нужда да развият способностите си, диференцирано развитие
- Създава условия децата да натрупат собствен опит чрез движение и сетива, да обогатят познанията си.
- Научава децата да ползват различни средства, да ги ползват безопасно.

- Насърчава децата да правят точни наблюдения, развиват способността им да наблюдават, да обхващат околната среда. Създавайки необходимата мотивация ги насърчава към съзнателно планирано наблюдение, държат будно неволното внимание на децата. Подпомага умственото възприемане, разбиране на околния предметен свят, детето само „да открива“, да намери само начина на изображението му.
- Да отбягва даването на готови схеми, позволява избора на цветове да се ръководи от емоционалното състояние на детето (то не може да обясни защо нещо е друг цвят, не като в действителността, но знае какъв цвят е), детето с радост да извършва изобразителната си дейност.
- Развива здравословно самочувствие у детето, креативност, способностите и фантазията му.
- Уважава и изисква уважение към работата на децата, изхождайки от здрава ценностна позиция.
- Работи планомерно и комплексно (музика, литература, околна среда). Дава възможност децата да създадат своите „творби“.
- Според възможностите организира посещение на музеи, в подходящо време се „упражняват“ да правят анализ на видяното, което подпомага креативността и мануалното развитие.
- С личен пример възпитава възхищение и разпознаване на красотата в изкуството и околната среда. С необходимата култура си служи с особеностите на средата, с предметите в нея. Оформя, създава естетическите потребности у детето.
- С красива и постоянно обновяваща се декорация разнообразяват непосредствената среда, в която се възпитават децата.

Критерии за успех

Рисуването, моделирането, ръчният труд са комплексни и в процеса на упражняването им се развива цялостната личност на детето. Оформят се следните особености на личността: непосредственост, желание за творчество, самостоятелна творческа изява, чувствителност към изкуствата, умение за решаване на проблеми, приемане на другостта.

- Детето приема дейността с радост, като игра. Често и с наслада работят до самозабрава. Развиват се волевите качества: издръжливост, точност, съсредоточеност, търпение.
- Ръцете и пръстите им се приучават на малки и фини движения, които са необходими при усвояване на писането. Хващането на молива ще бъде леко, очертаването на линията уверено. В мислите си обхващат отделните предмети – най-важно е човешкото тяло – организират ги в система, откриват зависимостите, отношенията, състояние, място в пространството, в околната среда.

- Имат здравословно самочувствие, възпитават се от положителни чувства и развиват умствените си способности.
- Уважават труда на другите деца.
- Научават се – при правилно педагогическо ръководство – да боравят със средствата лесно и бързо, да ги роддържат в ред, за да могат лесно да ги намират и ползват, да не им пречат в работата.

11. ДВИЖЕНИЕ

Цел

- Обезпечаване на здравето и телесната цялост на децата
- Движението да стане за тях биологична и културна потребност
- Чрез редовна спортна дейност да се развие издръжливостта на организма им
- Да изпитват потребност от здравословен начин на живот
- Да ползват в ежедневието уменията, усвоени по време на подвижните дейности

Задачи

- Съзнателно и планомерно развитие на физическите способности, движението на децата
- Задоволяване на потребностите им от движение: на чист въздух чрез включване на подвижни игри на двора
- Прилагане на разнообразни средства, за да изпитат децата радостта от движението всеки ден в детската градина.
- Създаване на подходяща среда за предотвратяване на нараняване.
- Развиване на движението и фината моторика и възпитаване на навици за дисциплинирано движение.
- Подпомагане на развитието на хармоничното движение.

Задачи на детския педагог

- Създава условия за здравословно развитие на личността, които укрепват биологическото развитие на детето, увеличават издръжливостта, съпротивителните сили и приспособимостта на организма. Дневният ред се организира така, че детето през целия ден да може да избира необходими за възрастта и степента на развитие възможности за движение. В помещението на групата и на двора е обезпечена безопасността на децата.
- Всекидневна освежителна гимнастика според възрастта на децата в рамките на 5-10 минути.
- С целенасочени движения на тялото се развива движението.
- Координацията око-ръка служи за усъвършенстване на фината моторика, стремеж за развитие на координацията око-крак.

- Чрез съзнателно планиране на задачите за движение и упражнения се развива познанието за частите на тялото, отношението им с предметния свят, оформя се личната зона на тялото и, латерализацията.
- Осигурява необходимата натовареност за детето с промяна на нивата на активност. Чрез развитието на физическите качества се подпомага умственото и социално развитие на детето.
- В речника на детето се включват зуми, свързани с движението на тялото.

Критерии за успех

- Постоянно се увеличават уменията на децата, движенията им стават по-координирани, по-издрожливи
- Развива се ориентацията им в пространството и времето
- Познават частите на тялото
- Разбират прости команди
- Умеят да сменят естествения ход с ритмично ходене
- Пазят равновесие върху пейката, по права линия, на гредата и др.
- Висят и междувременно извършват движение с крака
- Със засилване могат да прескочат препятствие по избор
- Правят кълбо напред от различни позиции
- Умеят да тупкат топката на място, да хвърлят в цел, да хвърлят малка топка надалече

12. АКТИВНО ОПОЗНАВАНЕ НА ОКОЛНИЯ СВЯТ

Цел

- Децата да се отнасят с природната и социална околна среда със заредени с положителни чувства форми на поведение и подходи. Да умеят да се възхищават на природните красоти (радост, благодарност).
- Да изпитват необходимост да живеят в културна среда.
- Децата да обичат природата в естествения ѝ вид. Да пазят околната среда.
- Да проявяват интерес към нови понятия, отвлечено мислене, разрешаване на проблеми.

Задачи

- Да развиваме във всяка сфера на знанието интелектуалното ниво, системата от навици
- Да познават заобикалящия ги одушевен и неодушевен свят. Да им покажем с помощта на местните особености връзката между одушевления и неодушевен свят.

- Да събудим у децата уважение към природата, потребността от непосредствена връзка с природата, възискателност по отношение на заобикалящия ни свят.
- Да обогатяваме речника на децата, необходим за усвояване на знанията за околната среда. С помощта на народното изкуство, на фолклора, в хода на разнообразни дейности, да осигурим по-доброто опознаване на връзката между човек и природа.
- Да осигурим условия у децата да се формира потребност от естетически ценности и естетическа среда.
- В съответствие с екологичния начин на живот да спазват правилата за поведение при игра на открито, в природата – особено с оглед опазване на здравето и възпитание на дисциплината.

Съдържание на активното опознаване на околния свят

Опознаване:

- На природната и социална среда, наблюдаване на промените
- С обичаите на родния край и непосредствената среда
- Със сградите и паметниците, които ни заобикалят
- С нормите на поведение

Организиране на разходки и екскурзии

Математически познания

- Ориентиране в пространството
- Количество, форма, пространствени и равнинни фигури
- Понятие за количество и преценка

Натрупване на знания въз основа на опита:

- Сезони, явления, растения, животни
- Наблюдение на промените, които се извършват в природния кът

Опознаване и опазване на околната среда

- Постепенно оформяне на екологично поведение

Безопасност на движението, култура на движението и безопасен начин на живот

- Учим ги на правилата за безопасност на движението, на самодисциплина, да се пазят един друг
- Развиваме самостоятелност на мнението, способността за вземане на решение по отношение на връзките с другарчетата и околната среда

Задачи на детския педагог

- Осигурява възможно най-добри условия за натрупване на опит в природната среда, за да натрупат децата повече преживявания, да съберат и математически опит
- Да предаде и упражнява правилата на поведение за опазване на околната среда

- Системно да извършва с децата наблюдение на промените през различните годишни времена, тяхната красота, за взаимното влияние на времето и природата, времето и природните явления, и тяхното въздействие върху растенията
- Да научи децата на функциите на тялото и отделните му части, сетивата, тяхното опазване, поддържане, както и важността на работата на лекаря.
- По време на разходки, екскурзии да наблюдава с децата транспортните средства, упражнява движението като пешеходец, както и пътуването с различни транспортни средства. Обръща внимание на децата как да избегнат наранявания и други нещастни случаи.
- При подреждане на помещението на групата се оформя „природен кът“.

Критерии за успех

- В края на детската градина децата умеят да кажат името си, мястото на раждане, адреса, имената на родителите, тяхната професия.
- Познават частите на тялото и техните функции.
- Различават сезоните и техните характерни особености.
- Познават животни, птици, насекоми.
- Познават и се грижат за цветята около тях.
- Познават транспортните средства и основните правила за движение.
- Опазват цветята и животните в околната си среда, пазят ред.
- Познават частите на деня, основните цветове и техните отънъци.
- Познават връзката между времето и облеклото.
- Имат основни познания за количество.

13. ТРУДОВА ДЕЙНОСТ

Цел

- В съответствие с възрастовите си особености децата да заобичат дейностите с трудов характер
- Да се оформят уменията за трудова дейност: навици, емоционално-нравствени качества, необходими за работа в екип

Задачи

- Създаване на условия за формиране на умение и навици, свързани с труда
- Създаване на навици за поддържане на чистота и ред
- Развиване на умения, свързани с индивидуалната работа на детето
- Развиване на умения, свързани с работата в екип

Трудовата дейност е важно средство за развитието на детето, натрупване на опит в процеса на дейността. По поведението на работещите в детската градина, те опознават околната среда, работата и необходимите атитюди, умения, качества.

Непрекъснато насочваме дейността на детето. Това изисква сериозна подготовка от страна на педагога, сътрудничество, в рамките на които е необходимо да се прави конкретна, позитивна по отношение постиженията на детето, развиваща оценка.

Трябва да се осигури достатъчно време за оформяне на уменията и навиците, които първоначално се научават в игрите.

Играта постепенно минава на заден план, а работата се превръща в основната задача. Детето чувства разликата между игра и работа, чувства необходимостта от дейността за собствената си личност. Важно е да се синхронизира дейността в детската градина с тази в семейството и с помощта на родителите да се оформи уменията да се обслужва само.

13.1 Самообслужване

- Хигиена на тялото
- Обличане
- Хранене

Хигиена на тялото

Създаване на здравословни навици според възрастовите особености на децето. Напр. в малката група използват с помощ гребен, хавлия, тоалетна, тоалетна хартия, носна кърпа, изплакване на устата след хранене, миене на зъби и др. В средна и голяма група задачите, свързани с хигиената на тялото стават повече.

Обличане

С постоянно упражняване, насърчаване, точни указания, повторно показване превръщаме несръчността в умение. Съгласуваме домашните навици с планираните в детската градина: молим родителите да бъдат търпеливи и да насърчават детето да се облича само; да обува и сваля обувките си, дрехите си. Да осигурят на детето подходящо облекло (напр. добри връзки за обувки, зашита копчета и др.) В средната група децата са способни и на по-голяма самостоятелност (самостоятелно се обличат, давръзват обувките си и др.), и в голямата група достигат нивото, необходимо за постъпване в училище. Във всяка група учим децата да си помагат един на друг.

Дейности, свързани с пристигането в детската градина

Запознаваме децата с изискванията за самостоятелно обслужване, с правилното поведение още при постъпването им в детската градина. Уменията създаваме с

непрекъснато упражняване, ала окончателното им оформяне става според възрастта на детето.

Съответните материали и тяхното постоянно място се определят заедно от детската учителка и лелята. Навиците за хранене се създават в съответствие с правилата за културно хранене, всеки от работещите в детската градина служи за пример (напр. възрастните се хранят седнали, от чиния, над чинията, употребява салфетка, не мляска, говори тихо и др.)

13.2 Трудова дейност в интерес на общността

- дежурни
- постоянни задачи, свързани с живота на групата
- Оказване на помощ на възрастните, един на друг и на по-малките, изпълняване на други поръчки
- Осигуряване на реда в околната среда

Задачи на детския педагог

- При трудовата дейност взема предвид възрастовите особености.
- Осигурява достатъчно време за усвояване на уменията и навиците, свързани със самостоятелното обслужване.
- Насърчава, хвали, оценява детето, съобразявайки с конкретната личност.
- Работи заедно с децата. Показва на всяко поотделно как трябва да се извърши правилно работата, какви са тънкостите, учи ги на правилното използване на предметите и средствата, как да се справят с тях, на какво да обърнат внимание, в каква последователност.
- Грижи се за набавянето на необходимите средства, изискват винаги да се поставят на мястото им.
- Осигурява безопасна среда.
- Затвърдяват уменията и формират нови умения, навици; със съвети и предложения помагат на децата да се справят със задачата.

Критерии за успех

- Чрез труда децата стават самостоятелни, у тях се развива колективното чувство. Нравствените им качества, поведението в колектива.

- Ситемността, постоянното напомняне, упражняването прави децата по-взискателни, подпомага самостоятелността им. Научават последователността на действията, разбират последствията от дейността си и това ги кара да действат по-внимателно и обмислено.
- Самостоятелно се мият, хранят, правилно използват приборите за храна, спазват правилата за културно хранене. Седят намасата с правилна, изправена стойка.
- Обличат се самостоятелно, в правилна последователност, събличат се. Поддържат подредени дрехите си, слагат ги на мястото.
- При влизане в сградата изтриват обувките си.
- Внимават да не се наранят, внимават за другарчетата си, за реда.
- Работата по дежурството укрепва волевите качества на децата, възпитава ги на самодисциплина, допринася за оформянето на учтиво поведение. Задълбочават се и се затвърдяват знанията им. Усвояват движения, които подпомагат физическото им развитие и трудовата дейност.
- Научават се да се грижат за растенията, имената на необходимите средства, употребата им.
- Активно вземат участие в различните дейности, повечето от които само избират.
- Свикват с правилата, сътрудничат с другарчетата и възрастните в играта, в трудовата дейност, в процеса на учене. Оформя се интересът им към групата, забелязват, ако някой има нужда от помощ, търсят самостоятелно начините да окажат помощ.
- Изпълняват задачи, приемат и следват изискванията на детската учителка, винаги завършва започнатата дейност.
- Съчувстват на другарчетата си, приемат с разбиране неочибайните им реакции.
- Вярват в себе си и в своите другарчета.

14. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РАЗВИТИЕТО В КРАЯ НА ПРЕДУЧИЛИЩНАТА ВЪЗРАСТ

Посещението на детска градина е задължително от 5-годишна възраст, според закона. В рамките на възпитанието в детската градина у децата се оформят поредица от характеристики. По-голяма част от децата достигат равнището, необходимо за училищно образование, назрява за училищна възраст. При постъпване в училище трябва да се вземе предвид не само възрастта, а и степента на развитие на детето. Постъпването в училище е свързано с физически, психически и социални критерии, никой от които не бива да се пренебрегва, тъй като всеки е еднакво важен за успешно започване на учебния процес.

Физически характеристики

Промяна на фигурата, издръжливост

Правилно, хармонично движение

Съзнателно управляване на удовлетворяването на телесните потребности

Развита фина моторика

Психически характеристики

Психичноравновесие, познава основните правила на поведение, развитие на способностите за учене, съзнателна дисциплина, подходяща комуникация, елементарни познания за себе си, за околната среда

Социални характеристики

Сътрудничество, контактност

Съзнателно спазване на правилата

Издръжливост, самодисциплина

Дисциплина на речта. Елементарни знания за себе си, природата, обществото, опазване, приспособяване.

15. АНАЛИЗ НА РЕАЛИЗИРУЕМОСТТА НА ПРОГРАМАТА

Анализът засяга теоретичната и практическата дейност, която изследва следните области:

- Въздействието на програмата върху непрекъснатото развитие на детето, методите, средствата и приоритетните области за развитие
- Доколко програмата е осъществима за отделните възпитателни области

Целта на проверката и оценката е да се проследи работата на детските учителки и нейната ефективност

Необходима документация

- годишен план на ръководителя на детската градина
- планове за възпитание и развитие на детските учителки

Форми на контрол

- индивидуални и устни отчети
- групова оценка
- анализи на Педагогическия съвет
- индивидуален писмен отчет

Анализът засяга

- ефективността на работата на детските учителки и лелите
- административните задължения на детските учителки
- Трудовата дисциплина
- Детските учителки осъществяват работата си въз основа на годишния план

Контролна дейност на детските учителки

- Дневник
- Дневник на отсъствията
- Дневник на развитието
- Годишен тематичен контрол

Проверките се извършват в началото и в края на програмния период и се разпростират върху: игровата дейност, възпитаването в здравословен начин на живот, умственото развитие, роден език, емоционално развитие, учене, дейности и навици.

Междинните проверки и оценки има текущ характер, те се отразяват в годишния работен план с цел да отсеем и да насочим в правилна посока нежелателните решения.

В края на програмния период изводите се вграждат в преработената програма.

Методи на контрол

Посещение

Разговор

Наблюдение

Събиране на материали

Форми

Тестове

Измервания

Задаване на въпроси

Статистика

Всяка форма на контрол се съпътства с оценка.

Работата по контрола е подробно разработена в Програмата за управление на качеството на работата.

Българска двуезична малцинствена
детска градина
1062 Будапеща, ул. Байза 44.

ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРОГРАМА

2018

Педагогическата програма е приема от Педагогическия съвет, одобрена от ръководителя на детското заведение в съгласие с Българското републиканско самоуправление.

Будапеща, 31 август, 2013 г.